

NX-11020

Seat No. _____

Third Year B. A. (Non CBCS) Examination

February – 2017

Sanskrit : Paper - 9

(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના/Instructions :

(૧) પાંચ પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો.

(1) Answer **five** question.

(૨) બધા પ્રશ્નોનાં ગુણ સરખા છે.

(2) All question carry equal marks.

૧ ભારતીય દર્શનની ઉત્પત્તિ અને વિકાસ દર્શાવી તેની નોંધપાત્ર વિશેષતાઓ જણાવો. ૨૦
1 Describe origin and development of Indian philosophy 20
and mention its distinct characteristics.

અથવા/OR

૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર પરિચયાત્મક નોંધ લખો : ૨૦
1 Write introductory notes on any **two** of the following : 20
(૧) વેદાંતદર્શન । (૨) સાંખ્યદર્શન ।
(૩) મીમાંસાદર્શન । (૪) યોગદર્શન ।

૨ (અ) ગીતા અને ઉપનિષદોનો સંબંધ ઉદાહરણો સહિત સ્પષ્ટ કરો. ૮
2 (A) Explain clearly with illustrations the relation 8
between the Gita and the Upanisads.

અથવા/OR

૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર પરિચયાત્મક નોંધ લખો : ૮
2 (A) Write notes on any **two** of the following : 8
(૧) પ્રસ્થાનત્રયી । (૨) મુખ્ય ઉપનિષદ્ગ્રન્થાઃ ।
(૩) કઠોપનિષદ્ । (૪) ..... દુગ્ધં ગીતામૃતં મહત્ ।

(ब) नीचेनाभांथी कोठपश यार श्लोकोनी पाठपूर्ति करो : १२

(B) Fill up verses any **four** of the following : 12

- (१) न तद्भासयते ..... परमं मम् ।
(२) उर्ध्वमूलः ..... वेदवित् ।
(३) यो न हृष्यति ..... स मे प्रियः ।
(४) यस्मान्नो द्विजते ..... प्रियः ।
(५) प्रजहाति यदा ..... स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते ।
(६) यदा संहरते ..... प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ।

उ नीचेनाभांथी कोठपश यार श्लोकोनुं विवरण साथे भाषांतर करो : २०

3 Translate and explain any **four** of the following verses : 20

- (१) चातुर्वर्ण्यं मया सृष्टं गुणकर्म विभागशः ।
तस्य कर्तारमपि मां विद्ध्यकर्तारमव्ययम् ॥
- (२) धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत संजय ॥
- (३) वासांसि जीर्णानि यथा विहाय
नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि ।
तथा शरीराणि विहाय जीर्णा –
न्यनानि संयाति नवानि देहे ॥
- (४) यथा दीपो निवातस्थो नेङ्गते सोपमा स्मृता ।
योगिनो यतचित्तस्य युञ्जतो योगमात्मनः ॥
- (५) राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ।
प्रत्यक्षावगमं धर्म्यं सुसुखं कर्तुमव्ययम् ॥
- (६) त्रिविधं नरकस्येदं द्वारं नाशनमात्मनः ।
कामः क्रोधस्तथा लोभस्तस्मादेतत्त्रयं त्यजेत् ॥
- (७) सर्वधर्मान्परित्यज्य मामेकं शरणं ब्रज ।
अहं त्वा सर्व पापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः ॥
- (८) यज्ञशिष्टाशिनः सन्तो मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषैः ।
भुञ्जते ते त्वघं पापा ये पचन्त्यात्मकारणात् ॥

૪ વિભૂતિયોગઃ (અધ્યાય-૧૦) અથવા પુરૂષોત્તમયોગઃ (અધ્યાય-૧૫)નો સારાંશ આપી ગીતામાં તેનું મહત્ત્વ દર્શાવો. ૨૦

4 Summarise વિભૂતિયોગઃ (અધ્યાય-૧૦) or પુરૂષોત્તમયોગઃ (અધ્યાય-૧૫) and show its importance in the Gita. 20

અથવા/OR

૪ ગીતામાં જ્ઞાન, કર્મ અને ભક્તિનો ત્રિવેણીસંગમ કેવી રીતે સધાયો છે તે સમજાવો. ૨૦

4 Explain how there is a conference of the triple streams of knowledge, action and devotion in the Gita. 20

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર વિસ્તૃત નોંધ લખો : ૨૦

5 Write notes in detail on any two of the following : 20

(૧) વેદો અને વૈદિક કર્મકાંડીઓ પ્રત્યે ગીતાનું દષ્ટિબિંદુ

(1) Gita's view point towards the vedas and ritualists

(૨) અવતારવાદ ।

(૩) પરાપ્રકૃતિઃ અને અપરાપ્રકૃતિઃ ।

(3) પરાપ્રકૃતિઃ and અપરાપ્રકૃતિઃ ।

(૪) અર્જુન વિષાદઃ ।